

סיכול פואד שכר והריגת אסמאעיל הניה - תגובות ומשמעויות

2 באוגוסט 2024

עיקרים

- ◀ ב-30 ביולי 2024, סיכל צה"ל בפרבר הדרומי של בירות את פואד שכר, המפקד הצבאי הבכיר ביותר בחזבאללה וראש המערך האסטרטגי של הארגון. התקיפה בוצעה בתגובה לפגיעת רקטה במג'דל שמס ששוגרה ע"י חזבאללה וגרמה למותם של 12 ילדים ובני נוער. חזבאללה אישר את מותו של שכר, המכונה סיד מחסן, וציין כי הוא היה ממקימי חזבאללה והיה אחראי על הובלת הפעולות הצבאיות נגד ישראל, במיוחד מאז תחילת הלחימה הנוכחית ב-8 באוקטובר 2023.
- ◀ מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, נאם בטקס האשכבה של שכר ואמר כי נפתח שלב חדש במלחמה, הוא הדגיש כי "הנקמה תגיע" ותהיה "תגובה אמיתית". הוא פנה לציבור הישראלי ואיים כי "תשמחו מעט, כי תבכו הרבה", אולם לא פירט על אופי התגובה הצפוי.
- ◀ ב-31 ביולי 2024, הודיעו משמרות המהפכה של איראן וחמאס כי ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, נהרג בתקיפה נגד המבנה שבו שהה בטהראן לרגל השתתפותו בהשבעת הנשיא החדש מסעוד פ'זשכיאן. הן הטילו את האחריות לתקיפה על ישראל, שלא קיבלה אחריות על התקיפה.
- ◀ חמאס כינתה את הניה "השהיד של עזה, אלקדס ופלסטין" והאשימה את ישראל בביצוע "התנקשות פחדנית ובוגדנית". הזרוע הצבאית של חמאס איימה בתגובה נגד ישראל. גינויים גם ברשות הפלסטינית ובארגונים פלסטיניים נוספים, שביתה כללית התקיימה ביהודה ושומרון.
- ◀ מנהיגי איראן הבהירו כי הם יגיבו על הריגתו של הניה בטהראן. דווח כי הוחלט על תקיפה ישירה נגד ישראל, ייתכן בשילוב עם שאר ארגוני "ציר ההתנגדות".
- ◀ ארגוני "ציר ההתנגדות" גינו את הסיכול הישראלי נגד שכר בבירות ואת הריגתו של הניה בטהראן ואיימו בתגובה נגד ישראל ונגד ארה"ב.
- ◀ גינויים בעולם הערבי והאסלאמי בעקבות הריגתם של הניה ושכר: נשיא תורכיה האשים את ישראל ב"ברבריות", מצרים וירדן קראו למועצת הביטחון ללחוץ על ישראל להפסיק את "התוקפנות".
- ◀ בזירה הבינלאומית הביעו חשש מפני הסלמה וקראו לצדדים לשמור על איפוק. ארה"ב הכחישה מעורבות בהריגת הניה וקראה לקדם הסכם להפסקת אש ברצועת עזה שישיע על כל הזירות.
- ◀ להערכתנו, חזבאללה צפוי להגיב באופן שיחרוג מה"משוואות" שלפיהן פעל מתחילת הלחימה, באמצעות הפעלת כוח אש מרוכזת שכוללת שיגור טילים וכלי טיס בלתי מאוישים לעבר יעדים צבאיים ואזרחיים שעד כה לא הותקפו בצפון ישראל, הגדלת טווח הפגיעה בשטח ישראל ויתכן גם למרכז המדינה. גם איראן צפויה להגיב באופן ישיר נגד ישראל בין השאר באמצעות שיגור טילים וכלי טיס בלתי מאוישים.

החות'ים, המיליציות השיעיות בעיראק וייתכן שגם בסוריה עלולים לקחת חלק במתקפה. יתכן גם תאום ואו שילוב בין תגובת חזבאללה ואיראן. חמאס תנסה להגיב באמצעות הגברת פעילות הטרור ביהודה ושומרון ותנסה להוציא פיגועים גם בתוך שטח ישראל. סיכול הניה עלול להשפיע בטווח הקצר על המאמצים להשגת הסכם להפסקת אש ברצועת עזה ולשחרור החטופים, אולם להערכתנו המגעים יחודשו בהקדם לנוכח הצהרות בכירים בחמאס כי הם מעוניינים בהסכם לעצירת המלחמה.

הסיכול של פואד שכר

◀ ב-30 ביולי 2024, סמוך לשעה 19:40 בערב, דיווחו כלי תקשורת בלבנון כי בוצעה תקיפה אווירית ישראלית נגד בניין מגורים בשכונת חארת חריכ, בקרבת בית החולים "בהמן" בפרבר הדרומי (אלצ' אחיה אלג'נוביה) בבירות. דווח כי כתוצאה מהתקיפה נהרגו ארבעה בני אדם ונפצעו 74 נוספים (אלמיאדין וסוכנות הידיעות הלבנונית, 31 ביולי 2024). למחרת, עודכן המספר לשבעה הרוגים ו-78 פצועים (ההגנה האזרחית הלבנונית, 31 ביולי 2024).

הרס חלקי של הבניין בבירות (חשבון X של Fouad Khreiss, 30 ביולי 2024)

הודעת צה"ל

◀ דובר צה"ל אישר כי בתקיפה ממוקדת של חיל האוויר בבירות, נהרג פואד שכר (Fuad Shukr), המכונה אלחאג' מחסן, המפקד הצבאי הבכיר ביותר בחזבאללה וראש המערך האסטרטגי של הארגון. דובר צה"ל ציין כי שכר היה אחראי לתקיפות שגרמו למותם של אזרחים ישראלים רבים, ובהן פגיעת הרקטה במג'דל שמס שגרמה למותם של 12 ילדים ובני נוער ב-27 ביולי 2024 (דובר צה"ל, 30 ביולי 2024).

"תעודת הזהות" של שכר (דובר צה"ל, 30 ביולי 2024)

תגובות חזבאללה

◀ ב-31 ביולי 2024, בשעות הבוקר, פרסם חזבאללה הודעה ראשונה בעקבות התקיפה. בהודעה נאמר כי ישראל תקפה "בניין מגורים" וכי כתוצאה מכך "נהרגו מספר אזרחים, נפצעו אחרים ונזק כבד נגרם למספר קומות בבניין". עוד ציינה ההודעה כי פואד שכר שהה בבניין בזמן התקיפה וכי כוחות ההגנה האזרחית ממשיכים לפנות את ההריסות ולכן עדיין לא ידוע מה עלה בגורלו (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 31 ביולי 2024).

◀ ב-31 ביולי 2024, בשעות הערב, פרסם חזבאללה את ההודעה הרשמית על מותו של פואד עלי שכר, המכונה אלסיד מחסן. ההודעה כינתה אותו "המפקד הג'האדי הגדול", התואר הבכיר ביותר שניתן לאחד מהרוגי חזבאללה מאז תחילת העימות הנוכחי ב-8 באוקטובר 2023, וציינה כי הוא "שהיד בדרך לירושלים", בדומה ליתר הרוגי חזבאללה בעימות (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 31 ביולי 2024).

הודעת חזבאללה על מותו של פואד שכר (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 31 ביולי 2024)

◀ חזבאללה מסר כי שכר נולד באלנבי שית' שבבקעת הלבנון בשנת 1961, וכי הוא היה מדור המייסדים של הארגון ומילא "תפקיד מנהיגותי בהקמה ובארגון של קבוצות ההתנגדות האסלאמית הראשונות בלבנון". עוד ציינה הודעת חזבאללה כי שכר היה חבר במועצת הג'האד של חזבאללה מאז הקמתה וכיהן גם במועצת השורא בתקופות מסוימות (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 31 ביולי 2024). חזבאללה פרסם סרטונים ותמונות של שכר לאורך פעילותו בארגון. בין השאר, הוא נראה עם מזכ"ל הארגון, חסן נצראללה, עם המפקד הצבאי לשעבר של חזבאללה עמאד מע'ניה, שנהרג בפיצוץ בסוריה בפברואר 2008, ועם מפקד כוח קדס לשעבר קאסם סלימאני, שנהרג בתקיפה אמריקאית בינואר 2020 (ערוץ הטלגרם של ההסברה הקרבית, 31 ביולי 2024).

מימין: שכר עם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה. משמאל: שכר עם מפקד כוח קדס הקודם, קאסם סלימאני (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 31 ביולי 2024)

◀ ב-1 באוגוסט 2024, התקיים טקס האשכבה של שכר במתחם סיד אלשהדאא' ברובע הדרומי של בירות. מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, נשא נאום, שבו התייחס לסיכול שכר ולתגובה הצפויה מצד חזבאללה, אולם נמנע מלספק פרטים מדויקים והדגיש כי כל "חזיתות התמיכה" נכנסו לשלב חדש, ועל ישראל לצפות לנקמה מצד כל "ציר ההתנגדות". להלן עיקרי הנאום (אלמנאר, 1 באוגוסט 2024):

◆ **הכחשת קשר לתקיפה במג'דל שמס:** טען כי ישראל שיקרה כאשר האשימה את שכר על היותו "רוצח ילדי מג'דל שמס" וטען כי הסיכול אינו תגובה על הפגיעה במג'דל שמס, אלא חלק מהמלחמה של ישראל. הוא הוסיף כי לארגון היה את האומץ להודות גם אם הוא היה מבצע טעות וכי ישראל אינה מסוגלת להודות שהפגיעה במג'דל שמס נבעה מטיל יירוט ישראלי. יודגש כי דברי נצראללה שקריים וכל הנתונים והעובדות שהוצגו ע"י צה"ל מוכיחים כי השיגור בוצע ע"י חזבאללה.¹

◆ **טענה לפגיעה באזרחים:** האשים כי התקיפה הישראלית כוונה נגד מבנה מלא באזרחים באלצ'אחיה אלג'נוביה, וכי מלבד שכר נהרגו שישה בני אדם נוספים, בהם שלוש נשים ושני ילדים. לדבריו, מה שהתרחש ברובע הדרומי "זו תוקפנות ולא רק התנקשות".

◆ **איום בנקמה מצד חזבאללה:** הדגיש כי "חזית התמיכה הלבנונית" תשוב לפעילות ב-2 באוגוסט 2024, אחרי כיומיים ללא תקיפות, אולם הבהיר כי אין לכך קשר לתגובה על התקיפה בבירות (בפועל, חזבאללה שיגר עשרות רקטות לעבר הגליל המערבי בשעות הערב של ה-1 באוגוסט). הוא הדגיש כי "על האויב ועל הגורמים שעומדים מאחוריו לצפות לתגובה שבהכרח תגיע" והתרברב כי "האויב בכוננות עליונה ואינו יודע מהיכן תגיע התגובה". הוא הוסיף כי המועד לביצוע התגובה יהיה בהתאם לשיקולים מבצעיים, וכי "אנו מחפשים תגובה אמיתית ולהזדמנויות אמיתיות".

◆ **שלב חדש במלחמה:** הזהיר כי "אנו ניצבים בפני מערכה גדולה", מעבר ל"חזיתות תמיכה" (קרי הלחימה שחזבאללה והמיליציות הפרו איראניות מנהלות מ-8 באוקטובר 2023 נגד ישראל) שכן יש "מערכה פתוחה" של ישראל ברצועה עזה, בדרום לבנון, בתימן, בעיראק ובאיראן. הוא טען כי פגיעה בבכירים אינה משפיעה על "ציר ההתנגדות", אלא גורמת לו להתחזק, והדגיש כי כל "חזיתות התמיכה"

¹ להרחבה אודות ירי הרקטה ששוגר ע"י חזבאללה למג'דל שמס והתגובות, ראו פרסום של מרכז המידע מ-29 ביולי 2024 ["תגובות לפגיעת רקטת חזבאללה במג'דל שמס"](#).

נכנסו לשלב חדש, ועל ישראל לצפות לנקמה. הוא פנה לתושבי ישראל ואמר: "שמחתם על התקיפה בנמל אלחדידה בתימן, על הרג הניה ועל הרג חאג' מחסן. תשמחו מעט, כי אתם עוד תבכו הרבה, שכן אתם לא מבינים אילו קווים אדומים חציתם".

◆ **הספד לפואד שכר:** ציין כי שכר החל דרכו בארגון בגיל 20-21 והיה מדור המייסדים של חזבאללה. לדבריו, שכר היה אמיץ ושאף למות קדושים, היה אחראי לאורך השנים למבצעים רבים, במיוחד הפעולות ה"איכותיות". נצאללה ציין כי היה עימו בקשר יומיומי, שכן שכר ניהל את הלחימה בדרום לבנון.

מימין: ארונו של שכר בטקס האשכבה (אלעהד, 1 באוגוסט 2024). משמאל: נצאללה בנאום בטקס (אלמנאר, 1 באוגוסט 2024)

◀ לפני ההודעה הרשמית של חזבאללה על מותו של שכר, התייחס היומון הלבנוני אלאח'באר, המזוהה עם חזבאללה, לתגובה הצפויה של חזבאללה. במאמר נכתב כי "ברור שהאויב פתח את הדלת לשלב חדש בעימות, אשר עדיין קשור לתוקפנות ברצועת עזה, אך הוא יקבל אופי אחר". כמו כן, צוין כי "ההתנגדות הלבנונית איננה זקוקה שמישהו יגיד לה איך להתמודד עם האויב מעתה ואילך" (אלאח'באר, 31 ביולי 2024).

◀ עורך העיתון אלאח'באר, אברהים אלאמין, המזוהה עם חזבאללה ונצאללה, מסר מפי "מקורות" כי בנאום (בהספד לפואד שכר), הפריד נצאללה בין "חזית התמיכה" ברצועת עזה לבין החזית של לבנון מול ישראל. לפי הדיווח, הכרזה על הפסקת אש ברצועת עזה עשויה להפסיק את פעולות "חזית התמיכה", אך לא תמנע מחזבאללה להגיב להריגתו של פואד שכר גם אם הדבר יוביל למלחמה ישירה בין לבנון לישראל שכן חזבאללה לא ייתן לישראל "תמונת ניצחון" ו"תהיה התוצאה אשר תהיה" (אלאח'באר, 2 באוגוסט 2024)

תגובות בלבנון

◀ ראש ממשלת המעבר בלבנון, נגיב מיקאטי, גינה את התקיפה בבירות ומסר כי ישראל לא מסתפקת בפגיעה בדרום לבנון, אלא פוגעת בעומק בירות וסמוך לבית חולים. הוא הוסיף כי "הפשע" הזה הוא הפרה ברורה של החוק הבינלאומי, וכי ממשלת לבנון תשמור על הזכות לנקוט את כל הצעדים הנדרשים כדי להדוף את "התוקפנות הישראלית" (NBN, 30 ביולי 2024). בהמשך הוא מסר כי "הריגתו של אסמאעיל הניה היא הרחבה של מעגל חוסר היציבות העולמי ושל הסכנה באזור" (NNA, 31 ביולי 2024).

◀ שר החוץ הלבנוני, עבדאללה בו חביב, גינה את התקיפה וציין כי "אנו מקווים שחזבאללה יגיב בצורה פרופורציונלית, כדי לעצור את ההרג". בנוסף, הוא מסר כי לבנון תגיש תלונה באו"ם בעקבות התקיפה בבירות (רויטרס, 30 ביולי 2024).

◀ שר ההסברה הלבנוני, זיאד אלמכארי, אמר כי לבנון צופה שחזבאללה יגיב על התקיפה הישראלית. הוא ציין כי הממשלה תעסוק במאמצים דיפלומטיים להרגעת המתרחשות, והדגיש כי הם לא רוצים מלחמה (רויטרס, 31 ביולי 2024).

◀ על רקע התקיפה בבירות, קיימו מיקאטי, בו חביב ויו"ר הפרלמנט, נביה ברי, קיימו פגישות עם משלחת מטעם האו"ם שכללה את ראש המחלקה לשמירה על השלום באו"ם, ז'אן-פייר לקרואה, מפקד יוניפי"ל, ארולדו לזארו, והמתאם המיוחד של האו"ם בלבנון (סוכנות הידיעות הלבנונית, 31 ביולי 2024). דווח כי במהלך הפגישה עם בו חביב, דנו הצדדים בדרכים לבלימת ההסלמה על מנת למנוע את התרחבות המלחמה. בו חביב אמר כי הבטחת הביטחון בדרום לבנון תהיה רק באמצעים דיפלומטיים, הפסקת אש, ומחויבות מלאה לכל החלטות האו"ם (אלנשרה, 31 ביולי 2024). משלחת האו"ם נועדה גם עם מפקד צבא לבנון, ג'וזף עון (חשבון X של צבא לבנון, 31 ביולי 2024).

הסיכול של אסמאעיל הניה

◀ ב-31 ביולי 2024, לפנות בוקר, הודיעו משמרות המהפכה של איראן כי ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, ואחד משומרי ראשו נהרגו בתקיפה נגד המעון שבו שהו בטרהאן (נור ניוז, 31 ביולי 2024). הניה ביקר בטרהאן לרגל טקס השבעת הנשיא החדש, מסעוד פ'זשכיאן, שנערכה יממה קודם.

◀ "מקור איראני" טען כי הניה נהרג מפגיעת טיל ששוגר ממדינה אחרת ולא מתוך איראן (אלמיאדין, 31 ביולי 2024). בהמשך צוטטו "מקורות איראניים" שאמרו כי טיל נגד טנקים ישראלי מדגם ספייק שוגר לעבר המבנה שבו שהה הניה מבניין סמוך (חדשות סקאי בערבית, 31 ביולי 2024). שבעה "בכירים מזרח תיכוניים" אמרו כי הניה נהרג כתוצאה ממטען שהוסתר במעון ההארכה של משמרות המהפכה בצפון טרהאן שבו שהה. לפי הדיווח, המטען הוחדר למקום כחודשיים קודם לכן והופעל מרחוק אחרי שהתקבל אימות כי הניה בחדר (ניו יורק טיימס, 1 באוגוסט 2024). סוכנות הידיעות האיראנית פארס, המזוהה עם משמרות המהפכה, טענה כי המידע בנוגע למטען שגרם למותו של הניה אינו נכון והוא נועד להסיר את האחריות מישראל על הפגיעה בריבונות של איראן. עוד דווח כי מחקירת האירוע נמצא שההתנקשות בוצעה באמצעות שיגור אמצעי נפץ "וללא ספק ישראל מעורבת בכך" (פארס, 1 באוגוסט 2024).

◀ זמן קצר לאחר הודעת משמרות המהפכה, פרסמה חמאס הודעה רשמית, בה אישרה את דבר מותו של הניה. בהודעה נטען כי ראש הלשכה המדינית "נהרג כתוצאה מתקיפה ציונית על מקום הלינה שבו שהה בטרהאן", לאחר שהשתתף בטקס ההשבעה של הנשיא החדש. ההודעה ציינה כי "אנחנו שייכים לאללה וליו נחזור, וזה ג'יהאד, ניצחון או מות קדושים" (ערוץ הטלגרם של חמאס, 31 ביולי 2024).

◀ יחד עם הניה נהרג מאבטחו האישי, וסים אבו שעבאן, בעברו מפקד מחלקה בכוחות הנח'בה של הזרוע הצבאית של חמאס השייך לגדוד תל אלהוא (אתר ח'ברני, 31 ביולי 2024; חשבון X של @Jales_tinian2, 31 ביולי 2024).

הניה עם וסים אבו שעבאן (חשבון X של ערוץ אלעאלם, 31 ביולי 2024)

◀ בהודעת האבל הרשמית של חמאס, הניה כונה "השהיד של עזה, אלקדס ופלסטין, שהיד מבול אלאקצא, המנהיג המוג'הד". בהודעה נאמר כי הניה נהרג "כתוצאה מהתנקשות פחדנית ובוגדנית שבוצעה ע"י האויב הציוני" וכי זה היה "מעשה טרור, הפרה של ריבונות הרפובליקה האסלאמית של איראן, הסלמה מסוכנת והרחבה של מעגל התוקפנות והפשעה נגד בני עמנו והאומה שלנו". חמאס הדגישה בהודעתה כי העקרונות שהניה הטמיע בחמאס, בעם הפלסטיני ובאומה יישארו עקביים, אותנטיים וקבועים, וכי חמאס על מנהיגיה, בניה וגדודי אלקסאם, תמשיך בכל הכוח והנחישות, יחד עם כל בני העם הפלסטיני, ארגוני "ההתנגדות" הפלסטינית, ובני החורין באומה ובעולם, בחיזוק דרך "ההתנגדות הכוללת" ובמערכת "מבול אלאקצא" עד להגשמת השאיפות של הפלסטינים לשחרור כולל, שיבה, והקמת המדינה הפלסטינית שבירתה ירושלים. היא שבה והדגישה כי תנועה שמקריבה את מנהיגיה ומייסדיה למען חירותו וכבודו של העם הפלסטיני ושחרור מולדתו וירושלים לעולם לא תובס, ו"פשעים" אלו רק יגבירו את כוחה ונחישותה (אתר חמאס, 31 ביולי 2024).

◀ ב-1 באוגוסט 2024, התקיים בטהראן טקס האשכבה של הניה, בו השתתפו ראשי השלטון האיראני בהובלת המנהיג עלי ח'אמנהאי, משלחת בכירה של חמאס בהובלתו חבר הלשכה המדינית וסגן ראש התנועה ברצועת עזה ח'ליל אלחיה, סגן מזכ"ל חזבאללה נעים קאסם, ומזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין (הגא"פ), זיאד אלנח'אלה (Press TV, 1 באוגוסט 2024). חמאס ציינה כי טקס הלוויה יתקיים בדוחה, בירת קטר, ב-2 באוגוסט וכי הניה ייקבר בעיר לוסיל (ערוץ הטלגרם של תקשורת מנהיג חמאס, 31 ביולי 2024).

טקס האשכבה של הניה בטהראן (תסנים, 1 באוגוסט 2024)

תגובות חמאס

◀ חבר הלשכה המדינית של חמאס וסגן ראש התנועה ברצועת עזה, ח'ליל אלחיה, אמר במסיבת עיתונאים בטהראן כי אסמאעיל הניה "הקריב את חייו למען מטרת עמו וארצו" וכי "דבר לא יוכל לעצור את המשך ההתנגדות". לדבריו, הניה לא שהה במקום סודי, ולכן לא מדובר בהישג מודיעיני עבור ישראל, שלטענתו "רצתה לשחרר את הכעס שהצטבר אצלה על כישלונה לבודד את ההתנגדות". הוא הוסיף כי "הכיבוש יודע שאיראן ושאר פלגי ההתנגדות לא יאפשרו לרצח הזה לעבור ללא תגובה, והם נשבעים להגיב לתוקפנות זו". עוד ציין אלחיה כי יורשו של הניה ילך באותה דרך כמוהו, ויהיה דבק באותן דעות ומטרות כפי שהיה עד כה". הוא האשים כי ישראל אינה מעוניינת בהפסקת אש ברצועת עזה, אלא בהצתת האזור כולו (ערוץ הטלגרם של סוכנות שהאב, 31 ביולי 2024).

◀ מוסא אבו מרזוק, חבר הלשכה המדינית של חמאס, אמר כי הריגתו של הניה היא "פעולה פחדנית" וכי מותו לא יהיה לשווא (ערוץ הטלגרם של חמאס באיו"ש, 31 ביולי 2024).

◀ יו"ר המחלקה המדינית של חמאס ("ב"חוף"), סאמי אבו זהרי, אמר כי מדובר בהסלמה חמורה, שמטרתה לשבור את כוח הרצון של חמאס ושל העם הפלסטיני. לדבריו, ההסלמה הזו לא תצליח להשיג את מטרותיה, מאחר שחמאס היא רעיון ולא אנשים (רויטרס, 31 ביולי 2024). אבו זהרי הוסיף כי חמאס רק מתעצמת עם כל טיפת דם ששותתת למען חירות האדמה הזו, וכי "דם המנהיגים אינו טהור יותר מדם הילדים הפלסטינים, וזה מחיר כבד שחמאס מוכנה לשלמו למען ירושלים" (ערוץ הטלגרם של ערוץ אלאקצא, 31 ביולי 2024).

◀ דובר חמאס, ג'האד טה, התייחס להשפעה האפשרית של הפגיעה בהניה על המשא ומתן להפסקת אש ולשחרור החטופים. הוא האשים כי בכל שלבי המשא ומתן, ממשלת ישראל "הציבה מכשולים וניסתה לסכל את המאמצים שיובילו לסיום התוקפנות". הוא ציין כי המתווכים במצרים ובקטר מודעים לכך וטען כי "ההתנקשות" בהניה, שהיה אבן היסוד במשא ומתן, היא העדות לכך (אלערבי אלג'דיד, 1 באוגוסט 2024).

◀ בכיר חמאס בלבנון, אסאמה חמדאן, אמר כי הניה נהרג "בעודו מוביל את הקרב של האומה לעבר שחרור פלסטין ואת מערכת מבול אלאקצא". הוא ציין כי עם כל מנהיג ושהיד שנהרגים, התנועה רק מגבירה את כוחה ואת חוכמתה (ערוץ הטלגרם של סוכנות קדס, 31 ביולי 2024).

◀ בנו של אסמאעיל הניה, עבד אלסלאם הניה, אמר כי אביו ניצל מארבעה ניסיונות סיכול בעבר, וכי הפעם הוא "השיג את מות הקדושים (השהאדה) שאותו ביקש תמיד". הוא קרא לאבו מאזן להצטרף ל"התנגדות" והוסיף כי "האויב" אינו מבדיל בין פלסטיני אחד למשנהו (פלסטין און ליין, 31 ביולי 2024; אתר SND, 31 ביולי 2024).

◀ הזרוע הצבאית של חמאס, גדודי עז אלדין אלקסאם, מסרה כי "החיסול הנפשע הוא אירוע משמעותי וחמור, שמעביר את המערכה לממדים חדשים ויהיו לו השלכות גדולות על האזור כולו", עוד צוין בהודעת הגדודים כי "דמו של מנהיגנו אסמאעיל הניה מעורבב עם הדם של הילדים, הנשים, הצעירים והקשישים ברצועת עזה ושל המג'אהדין של עמנו ואומתנו". הגדודים איימו כי ישראל תשלם את המחיר "על התוקפנות שלה" וכי דמה יישפך ברצועת עזה, ביהודה ושומרון, ובתוך "הישות המפלצתית שלה ובכל מקום שאליו יגיעו המג'אהדין של עמנו ואומתנו" (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 31 ביולי 2024).

◀ ב-31 ביולי 2024, קיבלו גדודי עז אלדין אלקסאם בחברון אחריות על שני פיגועי ירי בקריית ארבע ליד מערת המכפלה. בהודעה נאמר כי פיגועים אלו הם "תגובה מהירה להתנקשות במנהיג הלאומי הגדול, איסמעיל הניה", וכי "ההתנגדות" מבטיחה לבצע פיגועים איכותיים נוספים בעתיד הקרוב (סוכנות הידיעות סבק 24, 31 ביולי 2024). צה"ל אישר כי אזרחי ישראל נפצעו בפיגוע ירי ודקירה ליד קריית ארבע (דובר צה"ל, 31 ביולי 2024).

◀ "מקורות" בחמאס ציינו כי ח'אלד משעל, שמשמש יו"ר חמאס ב"חוץ", צפוי למלא את מקומו של הניה. משעל כיהן בתפקיד ראש הלשכה המדינית של חמאס בשנים 1996 עד 2017. מועמד בולט נוסף הוא ח'ליל אלחיה, שצוין כמי שמועדף על איראן ועל שאר חברות "ציר ההתנגדות" (רויטרס, 31 ביולי 2024).

תגובות בזירה הפלסטינית

◀ יו"ר הרשות, אבו מאזן גינה בחריפות את הריגתו של אסמאעיל הניה ואמר כי "זהו מעשה פחדני והתפתחות מסוכנת במצב". הוא קרא לעם הפלסטיני "להתאחד, להתאזר בסבלנות ולעמוד איתן מול הכיבוש הישראלי". אבו מאזן גם התקשר למנהיג חמאס "בחוף", ח'אלד משעל, והביע תנחומים. כמו כן, הוא הכריז על יום אבל ועל הורדת הדגלים לחצי התורן (ופא, 31 ביולי 2024).

◀ ממשלת הרשות הפלסטינית גינתה את הריגת הניה, וקראה לכל הארגונים ולבני העם הפלסטיני להגביר את האחדות הלאומית והעמידה האיתנה מול ישראל (ופא, 31 ביולי 2024).

◀ מזכ"ל הוועד הפועל של אש"ף, חסין אלשיח', כינה את הריגת הניה "רצח", וציין כי מדובר בהסלמה מסוכנת (ופא 31 ביולי 2024). בשיחה עם ח'אלד משעל, אמר אלשיח' כי מותו של הניה הוא הפסד גדול לעם הפלסטיני. הוא הוסיף כי "אנחנו בוחרים באחדות אנשינו מול הכיבוש" (חשבון X של חסין אלשיח', 31 ביולי 2024).

◀ מזכיר הוועד המרכזי של פתח, ג'בריל אלרג'וב, אמר כי הריגת הניה חייבת להיות "מצפן לאחדות נגד הכיבוש ולסיום הפילוג המביש בין הפלסטינים". הוא הוסיף "אנחנו מאמינים שאנשים טובים יצליחו לפתוח דף חדש של אחדות לאומית" (אלערבי, 31 ביולי 2024).

◀ חבר הוועד המרכזי של פתח, עבאס זכי, אמר כי מדובר ב"הכרזת מלחמה פתוחה". הוא הוסיף כי "החיסול הפחדני" מציב את "ציר ההתנגדות בפני אחריות היסטורית שחייבת לשים סוף לישראל ולפשעים שלה". זכי הזהיר כי הימים הקרובים יהיו ללא ספק מלאים באירועים "שאינם יכולים לספור", וכי החיסולים לא יחלישו את הפלסטינים, אלא יגבירו את נחישותם להתקדם לעבר השחרור (אתר SND, 31 ביולי 2024).

◀ בכיר פתח הגולה, מחמד דחלאן, גינה את הריגת הניה והוסיף כי "הרצח הפחדני לא היה מתרחש לולא האור הירוק האמריקאי להמשך פשעי הכיבוש נגד העם הפלסטיני ומנהיגיו". הוא קרא לחיזוק האחדות הלאומית כדי "להתמודד עם התוכניות לחיסול הסוגיה הפלסטינית וניסיונות כפיית מציאות חדשה בשטח" (דף הפייסבוק של מחמד דחלאן, 31 ביולי 2024).

◀ הגא"פ פרסם הודעת אבל רשמית על מותו של הניה. בהודעה נאמר "ההתנקשות האכזרית שביצע האויב הפושע בסמל ההתנגדות לא תרתיע את עמנו מלהמשיך בהתנגדות לשים קץ לפשיעה הציונית שחצתה את כל הגבולות". עוד ציינה ההודעה כי "אנו מאשרים את לכידותנו עם אחינו בחמאס בהתנגדות לישות הגוזלת" (מבזק חדשות פלסטין 31, ביולי 2024).

◀ החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין (חז"ד) הביעה צער על מותו של הניה והגדירה את מותו כ"אבידה גדולה" בשל התפקיד החשוב שמילא במאבק וב"התנגדות". החז"ד ציינה כי ה"התנגדות" לא תיפסק בעקבות החיסול, אלא אף תגבר ותתחזק (סוכנות שהאב, 31 ביולי 2024). בכיר החז"ד, פואד עת'מאן, אמר כי הריגת הניה מהווה "פעולה פחדנית". הוא הוסיף כי הריגת מנהיג חמאס "מאשרת כי ההימור על משא ומתן עם ישראל היה עקר, מתחילת אוסלו ועד היום" (ערוץ אל אקצא, 31 ביולי 2024).

◀ ברחבי יהודה ושומרון ובמזרח ירושלים, הוכרז על שביתה כללית. במהלך היום, התקיימו צעדות ועצרות אבל נרחבות, בהן הונפו דגלי חמאס וקראו קריאות נקמה בישראל (ופא, סוכנות קדס, וסוכנות שהאב, 31 ביולי 2024).

מימין: שביתה כללית בטולכרם. משמאל: צעדה בראמאללה (ערוץ הטלגרם של סוכנות קדס, 31 ביולי 2024)

תגובות איראן ו"ציר ההתנגדות"

איראן

◀ הפגיעה בראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה, בטהראן עוררה גינויים מצד ההנהגה האיראנית לצד איומים בתגובה ישירה נגד ישראל. להלן תגובות בולטות:

◆ מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, אמר כי "המשטר הציוני הפושע והטרוריסט הכין את הקרקע באמצעות הפעולה הזו לעונש כבד עבורו" (אתר המנהיג, 31 ביולי 2024).

◆ הנשיא מסעוד פ'זשכיאן ציין כי מותו של הניה יחזק את הקשר בין איראן ל"פלסטין" ואת דרך "ההתנגדות", וכי איראן תגרום ל"כובשים הטרוריסטים" להצטער על "פעולתם הפחדנית" (חשבון X של מסעוד פ'זשכיאן, 31 ביולי 2024). בשיחה עם בכיר חמאס, ח'ליל אלחיה, הוא הבהיר כי "טהראן לא תיסוג כהוא זה מתמיכתה בפלסטינים", והדגיש את "הרצון העז להמשיך לסייע להתנגדות" (אירנ"א, 1 באוגוסט 2024).

◆ ראש המטה הכללי של הכוחות המזוינים האיראנים, מחמד באקרי, אמר בטקס האשכבה של הניה כי "אנחנו בבדיקה בנוגע לדרך שבה ציר ההתנגדות ואנחנו נבצע את הנקמה וזה יקרה בוודאות". הוא הדגיש כי "הצעדים השונים חייבים להתבצע והציונים יתחרטו על כך בוודאות" (תסנים, 1 באוגוסט 2024).

◆ משמרות המהפכה איימו כי "הפשע של המשטר הציוני ייענה בתגובה קשה וכואבת מצד חזית ההתנגדות הגדולה, ובמיוחד איראן", עוד נמסר כי "הפשע הזה מראה כי כנופיית הרוצחים הטרוריסטים

הציונים לא בוחלת בשום מעשה נפשע ללא התחשבות בכללים הבינלאומיים כדי לכסות על התבוסות המבישות שלה בתשעת החודשים האחרונים במלחמה ברצועת עזה" (תסנים, 31 ביולי 2024).

◆ ממלא מקום שר החוץ האיראני, עלי באקרי-כני, ציין כי הניה היה אורח רשמי של השלטון האיראני מאחר שהגיע לטקס השבעת הנשיא. הוא כינה את התקיפה נגד הניה "פיגוע טרור של המאפיה הטרוריסטית ששולטת על האדמה הפלסטינית הכבושה", והבהיר כי איראן שומרת על זכותה להגיב "באופן ראוי" (תסנים, 1 באוגוסט 2024).

◀ שני "מקורות איראניים" מסרו כי המועצה העליונה לביטחון לאומי קיימה פגישת חירום במעונו של המנהיג ח'אמנהאי, ובנוכחות מפקד כוח קדס, אסמאעיל קאא'ני. בדיווח נוסף, שלושה "מקורות איראניים" אמרו כי ח'אמנהאי הורה לתקוף את ישראל באופן ישיר, וכי אחת האפשרויות היא תקיפה משולבת של איראן, החות'ים, סוריה והמיליציות בעיראק (ניו יורק טיימס, 31 ביולי 2024). ב-1 באוגוסט 2024, מסרו "מקורות איראניים" כי נציגי "ציר ההתנגדות" - מחמאס, גא"פ, המיליציות בעיראק, חזבאללה והחות'ים - יקיימו פגישה עם בכירים איראניים כדי לדון באפשרויות התגובה (רויטרס, 1 באוגוסט 2024).

◀ בכירים איראניים גינו גם את התקיפה בבירות שגרמה למותו של בכיר חזבאללה, פואד שכר. מפקד משמרות המהפכה, חסן סלאמי, אישר כי בתקיפה נהרג גם מילאד בידי, שהיה אחד מהיועצים הצבאיים של איראן בסוריה ובלבנון (תסנים, 1 באוגוסט 2024). להלן תגובות בולטות:

מילאד בידי (SNN, 31 ביולי 2024)

◆ דובר משרד החוץ האיראני, נאצר כנעאני, כינה את התקיפה וכינה אותה "צעד מרושע של כנופיית הפשע הציונית". הוא ציין כי הפעולה לא תמנע מ"ההתנגדות" בלבנון את המשך תמיכתה בפלסטינים מול "משטר האפרטהייד של ישראל". כנעאני הוסיף כי לממשלה, לצבא ול"התנגדות" בלבנון יש הזכות להגיב לצעדיה של ישראל. הוא הטיל את האחריות על הרחבת המתיחות והמשבר באזור על ישראל ועל הממשל האמריקאי וקרא לקהילה הבינלאומית ולמועצת הביטחון של האו"ם לפעול כנגד האיומים מצד ישראל על ביטחון לבנון ועל יציבות האזור (ערוץ הטלגרם של משרד החוץ האיראני, 30 ביולי 2024).

◆ שגרירות איראן בבירות גינתה את "התוקפנות הישראלית שגרמה למותם של מספר אנשים" (אלעאלם, 30 ביולי 2024).

◆ שגריר איראן בלבנון, מג'תבא אמאני, אמר כי על "האויב" לדעת כי הוא יהיה למטרה עבור מספר כוחות של "ציר ההתנגדות". לטענתו, איראן לא רצתה בהרחבת היקף המלחמה, אך לא תקבל את הפיכת האזור לקורבן של ארה"ב וישראל (NBN, 31 ביולי 2024).

ארגוני "ציר ההתנגדות"

◀ מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, שנאם בטקס האשכבה לבכיר הארגון פואד שכר, שלח תנחומים לתנועת חמאס, ל"התנגדות הפלסטינית" ולעם הפלסטיני על מותו של ראש הלשכה המדינית של חמאס, אסמאעיל הניה. הוא התייחס לעובדה שהניה נהרג בטהראן ותהה "האם ישראל חושבת שהיא תחסל את הניה בטהראן, ושאייראן לא תגיב על כך?". הוא ציין בהקשר כי המסר של מנהיג איראן, עלי ח'אמנהאי, לאחר מותו של הניה היה חזק יותר מאשר אחרי התקיפה נגד הקונסוליה האיראנית בדמשק באפריל 2024, מאחר שאיראן רואה במקרה הנוכחי פגיעה ישירה בריבונות, בביטחון הלאומי ובכבוד (אלמנאר, 1 באוגוסט 2024).

◀ חמאס גינתה את התקיפה הישראלית בבירות ומסרה כי התנועה רואה בה הסלמה מסוכנת. היא הדגישה את תמיכתה בלבנון וציינה כי ישראל תשלם ביוקר על יהירותה. (ערוץ הטלגרם של חמאס, 30 ביולי 2024). לאחר הודעת חזבאללה על מותו של שכר, פרסמה חמאס הודעת תנחומים, בה שיבחה את "תפקידו המרכזי של שכר בתמיכה בהתנגדות הפלסטינית ובבניית חזית ההתנגדות נגד הכיבוש לאורך שנים רבות". חמאס חזרה וגינתה את "התוקפנות הציונית המפרה את ריבונותן וביטחונן של מדינות האזור", והדגישה כי "פעולות האויב לא יצליחו להניא את כוחות ההתנגדות מלהמשיך בתמיכתם בעם הפלסטיני" (ערוץ הטלגרם של חמאס, 1 באוגוסט 2024).

◀ גדודי עז אלדין אלקסאם, הזרוע הצבאית של חמאס, פרסמו הודעה, בה הביעו הערכה על "תפקידו המרכזי של פואד שכר בתמיכה בעם הפלסטיני והתנגדותו במערכת מבול אלאקצא, ואת חלקו המשמעותי בבניית חזית התנגדות נגד הכיבוש הציוני במשך שנים רבות" (ערוץ הטלגרם של חמאס איוש, 31 ביולי 2024).

◀ הגא'פ מסרה כי "התוקפנות הציונית" בבירות מוכיחה את רצונה של ממשלת ישראל להצית את האזור. (ערוץ הטלגרם של הג'האד האסלאמי בפלסטין – לשכת ההסברה, 30 ביולי 2024). בהמשך, הביעה התנועה את תנחומיה על מותו של שכר ושל מספר אזרחים נוספים. בהודעת הגא'פ נאמר כי הארגון "מאמין ביכולתן של לבנון ושל התנגדותה לרסן ולהרתיע את האויב וכי חיסול הבכירים מחזק את ההתנגדות ואת עמידתה האיתנה בכל הזירות". כמו כן, הדגיש הגא'פ כי הוא יעמוד לצד לבנון מול כל "תוקפנות ציונית" (ערוץ הטלגרם של הג'האד האסלאמי בפלסטין – לשכת ההסברה, 31 ביולי 2024).

◀ ארגון אלג'מאעה אלאסלאמיה, שלוחת תנועת האחים המוסלמים" הודיע כי לכוחות "ההתנגדות", יחד עם צבא לבנון, יש את הזכות "להגן על עמנו ולהדוף את התקיפות האלו" (אלג'מאעה אלאסלאמיה בלבנון, 30 ביולי 2024).

◀ תנועת האצילים (אלנג'באא') בעיראק גינתה את התקיפה בבירות וציינה כי היא מהווה "הפרה בוטה וסימן לטיפשות שעליה הישות תתחרט" וכי "על תומכיה של הישות, ביניהן ארה"ב, לדעת שההתנגדות האסלאמית בעיראק תמשיך לתקוף את הישות הציונית-אמריקאית כתמיכה בפלסטין ובחזבאללה" (ערוץ הטלגרם של תנועת אלנג'באא', 30 ביולי 2024) מזכ"ל תנועת האצילים, אכרם אלכעבי, כך בין הריגתו של אסמאעיל הניה לבין

הריגת שכר בבירות ולתקיפה האמריקאית נגד המיליציות הפרו-איראניות בעיראק ב-30 ביולי 2024, ואיים כי "ישראל וארה"ב פתחו על עצמם את שערי הגיהנום" וכי "ההתנקשויות הללו לא ירתיעו אותנו, אלא רק יגבירו את נחישותנו" (חשבון X של אכרם אלכעבי, 31 ביולי 2024).

◀ גדודי חזבאללה בעיראק הביעו תנחומים על מותו של הניה. המיליציה מסרה כי "רצח זה מבטא את חוסר יכולתו של האויב להתמודד עם שיטות ההתנגדות בשדה הקרב" (ערוץ הטלגרם של גדודי חזבאללה, 31 ביולי 2024).

◀ מזכ"ל עצאא'ב אהל אלחק, קיס אלח'זעלי, גינה את התקיפה בבירות ומסר כי "זוהי הוכחה שהאויב הציוני ממשיך להיות יהיר". הוא טען כי "ישראל ביצעה פשע זה, בזמן שהתומכת האמריקאית שלה תקפה את אחד מהמוצבים של כוחותיהם במחוז באבל, שבמרכז עיראק, וגרמה למותם ולפציעתם של לוחמיהם". אלח'זעלי הדגיש את חשיבות אחדות חזיתות ההתנגדות מול האויב (חשבון X של קיס אלח'זעלי, 31 ביולי 2024).

◀ מזכ"ל כתאא'ב סיד אלשהדאא', אבו אללא' אלולאא', אמר בעקבות התקיפה בבירות כי "האויב הציוני מעז לחרוג מכללי העימות בגבול עם לבנון ותוקף אזרחים" (חשבון X של אבו אללא' אלולאא', 31 ביולי 2024).

◀ מנהיג התנועה החות'ית בתימן, עבד אלמלכ אלחות'י, הדגיש כי העמדה של "ציר אלקדס, הג'האד וההתנגדות" היא שחייבת להיות תגובה צבאית על "הפשעים החמורים וההסלמה הישראלית המשמעותית". לטענתו, הפגיעה בהניה ובשכר הייתה "במסגרת הסלמה ברורה לאחר שובו של ראש הממשלה נתניהו מארה"ב". הוא האשים כי ארה"ב תומכת בישראל בעודה מדברת על הצורך למנוע את הרחבת המלחמה, והוסיף כי הריגת הניה "חשפה את העמדות החלשות של כמה מדינות אירופיות וערביות שאפילו לא גינו אותה" (אלמסירה, 1 באוגוסט 2024).

◀ חבר הלשכה המדינית של החות'ים, חזאם אלאסד, אמר כי הריגתו של הניה "חצתה את כל הקווים האדומים". הוא הוסיף כי "מתקיים תיאום בנוגע לתגובה, שתהיה מקיפה וגדולה בהתאם". בנוסף, הוא הזהיר את ארה"ב שהיא "תשלם מחיר כואב עבור תמיכתה בכיבוש ובפשעים ובחיסולים שביצע" (אלרסאלה, 31 ביולי 2024).

סוריה

◀ משרד החוץ הסורי גינה את התקיפה בבירות ומסר כי "זוהי הפרה של החוק הבינלאומי, זאת לאחר הפשע שביצע הכיבוש במג'דל שמס". בנוסף לכך, צוין כי "סוריה מזדהה עם לבנון ועומדת לצידה מול התוקפנות הישראלית" (סאנא, 30 ביולי 2024). משרד החוץ הסורי גם גינה את הריגת הניה, והאשים כי ישראל אחראית "לפשע חדש כאשר ביצעה פיגוע טרור בטהראן". בהודעה נאמר כי "המעשה המגונה הזה התרחש אחרי סדרת תקיפות ישראליות מרושעות במספר אתרים באזור, כולל רמת הגולן הכבושה, לבנון ועיראק, בנוסף למעשי הטבח המתמשכים נגד פלסטינים ברצועת עזה וביהודה ושומרון" (סאנא, 31 ביולי 2024)

תגובות בעולם הערבי והמוסלמי

◀ נשיא תורכיה, רג'פ טאיפ ארדואן, גינה בחריפות את הריגתו של אסמאעיל הניה ואמר כי זהו "מעשה נתעב שמטרתו לשבש את המטרה הפלסטינית ולהחליש את המורל של הפלסטינים". הוא הוסיף כי "הברבריות הציונית לא תשיג את מטרתה", והביע תקווה כי "הטרור הישראלי" יסתיים ושיהיה שלום באזור. ארדואן גם הבטיח שתורכיה תמשיך לתמוך בפלסטינים בכל האמצעים (חשבון X של רג'פ טאיפ ארדואן, 31 ביולי 2024).

◀ משרד החוץ המצרי גינה את "ההסלמה הישראלית המסוכנת ביומיים האחרונים", והזהיר מפני ההשלכות של מדיניות הסיכולים הממוקדים, הפרת ריבונותן של מדינות אחרות והבערת סכסוכים באזור. המשרד הוסיף כי ההסלמה האזורית, לצד אי השגת התקדמות במשא ומתן על הפסקת האש ברצועת עזה, רק מסבכת את המצב ומצביעה על היעדר רצון פוליטי של ישראל להביא להרגעה אזורית. מצרים קראה למועצת הביטחון של האו"ם ולמדינות בעלות השפעה בינלאומית לקחת על עצמן את האחריות לעצור את ההסלמה המסוכנת במזרח התיכון (דף הפייסבוק של משרד החוץ המצרי, 31 ביולי 2024).

◀ משרד החוץ הירדני מסר כי הריגת אסמאעיל הניה היא "פשע" שמגביר את המתח והכאוס באזור. דובר משרד החוץ הירדני, השגריר ספיאן אלקודה, הדגיש כי ירדן מתנגדת להפרת הריבונות והחוק הבינלאומי שמבוצע בהתנקשויות פוליטיות. בנוסף, משרד החוץ הירדני קרא לקהילה הבינלאומית לנקוט צעדים מיידיים להפסקת התוקפנות הישראלית בעזה ובבירות כדי להגן על יציבות האזור (Ammon, 31 ביולי 2024).

◀ שר החוץ הירדני, אימן אלצפדי, ומקבילו המצרי, בדר עבד אלעאטי, דנו "בצורך לפעול להרגעה באזור כדי למנוע סכסוך מקיף". הם הטילו על ישראל את האחריות להסלמה המסוכנת באזור "בשל התוקפנות ברצועת עזה, הפרות החוק הבינלאומי, פעולות בלתי-חוקיות ביהודה ושומרון וחיסולים פוליטיים". כמו כן, הם קראו למועצת הביטחון לאמץ החלטה המחייבת את ישראל "לעצור את תוקפנותה ברצועת עזה ואת הפרותיה המתמשכות" (סוכנות הידיעות פטרה, 31 ביולי 2024).

◀ משרד החוץ של מאע"מ מסר כי הוא עוקב אחרי "ההתפתחויות האזוריות שמתפתחות במהירות" והביע "דאגה עמוקה" לגבי ההסלמה והשלכותיה על היציבות והביטחון האזוריים. הודעת המשרד נמנעה מלהטיל על ישראל את האחריות וציינה כי מאע"מ מדגישה את "החשיבות של הפגנת ריסון עצמי מירבי כדי לצמצם את הסיכונים ולמנוע את הרחבת היקף הסכסוך" (אתר משרד החוץ של מאע"מ, 31 ביולי 2024).

◀ משרד החוץ הקטרי גינה בחריפות את הריגת הניה וטען כי זהו "פשע מתועב, הסלמה מסוכנת והפרה בוטה של החוק הבינלאומי". בהודעת המשרד נאמר כי "ההתנקשות וכן המשך הפגיעה של ישראל באזרחים ברצועת עזה יובילו לכאוס באזור ויערערו את הסיכוי לשלום" (חשבון X של משרד החוץ הקטרי, 31 ביולי 2024).

◀ ראש ממשלת קטר, מחמד בן עבד אלרחמן, אמר כי "הגישה של חיסולים פוליטיים והסלמה מכוונת נגד אזרחים ברצועת עזה בכל שלב של המשא ומתן מעוררת את השאלה כיצד ניתן לקיים משא ומתן כאשר צד אחד הורג את מי שהוא מקיים עמו את המשא ומתן באותו הזמן?". הוא הוסיף כי "שלום אזורי ובינלאומי זקוק לשותפים רציניים ולעמדה בינלאומית נגד ההסלמה וההפקרות של חיי עמי האזור" (חשבון X של ראש ממשלת קטר, 31 ביולי 2024).

◀ תנועת הטאלבאן באפגניסטן הביעה צער על מותו של אסמאעיל הניה וציינה כי הוא היה "מנהיג פלסטיני מכובד, חכם ונחוש שהקריב באופן משמעותי במאבק המוצלח ובג'האד, מילא את חובתו באופן הזה". התנועה הוסיפה כי זהו "אובדן עצום עבור האומה האסלאמית ועבור המטרה הג'האדיסטית" וקרא לכל העולם האסלאמי והערבי "להגביר את המאמצים לסכל את הפלישה הציונית ואת פשעיו הנלווים" (חשבון X של זביחאללה, 31 ביולי 2024).

תגובות בזירה הבינלאומית

◀ הממשל האמריקאי הבהיר כי לישראל יש זכות להגן על עצמה וכי ארה"ב ממשיכה לפעול למען השגת פתרון דיפלומטי שיעצור את ההסלמה ברצועת עזה ובדרום לבנון. מזכיר המדינה האמריקאי, אנתוני בלינקן, הבהיר כי ארה"ב לא הייתה מעורבת בהריגתו של אסמאעיל הניה בטהראן. הוא הדגיש את כי האירוע מדגיש את הצורך הדחוף בהשגת הפסקת אש ברצועת עזה (אתר מחלקת המדינה, 31 ביולי 2024). מזכיר ההגנה האמריקאי, לוי אוסטין, הביע תקווה שהמתיחות לאחר התקיפה הישראלית בבירות לא תוביל למלחמה ושהדיפלומטיה עדיין יכולה לשחק תפקיד משמעותי. הוא הבהיר כי ארה"ב תתמוך בהגנת ישראל במקרה של תקיפה, אך הדגיש את רצון וושינגטון להפעיל אמצעים להפגת המתיחות (אתר משרד ההגנה האמריקאי, 31 ביולי 2024).

◀ מזכ"ל האו"ם, אנטוניו גוטרש, מסר כי התקיפות בבירות ובטהרן מהוות "הסלמה מסוכנת ברגע שבו כל המאמצים צריכים להוביל להפסקת אש ברצועת עזה, שחרור כל החטופים הישראליים, הגדלה משמעותית בסיוע ההומניטרי עבור פלסטינים ברצועת עזה והחזרת השקט בלבנון ולאורך הגבול". גוטרש קרא "לריסון מקסימלי מצד כולם" והוסיף כי "כולם צריכים לפעול ללא הרף לעבר מניעת הסלמה אזורית למען שלום ארוך טווח ויציבות לכולם" (אתר האו"ם, 31 ביולי 2024).

◀ משרד החוץ הרוסי מסר כי "התקיפות בלבנון הן הפרה בוטה של החוק הבינלאומי" (RT, 30 ביולי 2024). בנוגע להריגת הניה, נמסר כי זהו "פשע פוליטי בלתי מקובל לחלוטין" שיגרום להסלמה נוספת במתיחות האזורית. סגן שר החוץ הרוסי, מיכאיל בוגדנוב, אמר שלהריגת הניה יהיו השלכות שליליות על שיחות הפסקת האש ברצועת עזה. לדבריו, רוסיה מגנה את האלימות באזור ומבקרת את ארצות הברית על התעלמותה מהצורך במדינה פלסטינית עצמאית (BBC News, 31 ביולי 2024).

◀ שליח האו"ם למזרח התיכון, תור ונסלנד, הביע דאגה מהאירועים וקרא לנהוג באיפוק ולהימנע מפעולות שעלולות לערער עוד יותר את היציבות באזור (חשבון אשל תור ונסלנד, 31 ביולי 2024).

◀ המתאמת המיוחדת של האו"ם בלבנון, ז'נין הניס-פלאסחארט, הביעה דאגה בשל התקיפה בבירות, וציינה כי "פתרון צבאי אינו קיים וכי על ישראל ולבנון לבחון את כלל הדרכים הדיפלומטיות להפסקת הפעולות בגבול ולהתחייב להחלטה 1701" (Office of the United Nations Special Coordinator for Lebanon - UNSCOL, 30 ביולי 2024).

◀ סין גינתה את הפגיעה בהניה והזהירה שהיא עלולה להוביל לאי-יציבות אזורית רבה יותר (BBC News, 31 ביולי 2024).

◀ שרת החוץ של גרמניה, אנאלנה ברבוק, הדגיש כי חמאס הוא ארגון טרור שביצע אינספור תקיפות אכזריות וקטלניות נגד ישראל. יחד עם זאת, היא קראה לאיפוק כדי למנוע הסלמה נוספת של הסכסוך במזרח התיכון (רויטרס, 31 ביולי 2024).

נספח א': פואד שכר (סיד מחסן)

◀ בהודעה הרשמית של חזבאללה, נמסר כי פואד עלי שכר, המכונה אלסיד מחסן, נולד באלנבי שית ב-25 באפריל 1961. הוא היה מדור המייסדים של חזבאללה ומילא תפקיד מנהיגותי בהקמה ובארגון של קבוצות

"ההתנגדות האסלאמית" הראשונות בלבנון. להלן פרטים נוספים מתוך ההודעה (ערוץ הטלגרם של זרוע ההסברה הקרבית של חזבאללה, 31 ביולי 2024):

- ◆ השתתף בעימות עם "הפלישה הישראלית" בשנות השמונים המוקדמות ונפצע בקרב ההירואי בח'לדה ב-1982.
- ◆ מילא תפקיד מפתח בתכנון ובניהול מבצעים, במיוחד מבצעים איכותיים, נגד כוחות "הכיבוש הישראלי" בלבנון.
- ◆ היה הממונה הצבאי המרכזי הראשון של חזבאללה במהלך תקופת הייסוד ובמחצית הראשונה של שנות התשעים.
- ◆ ניהל וארגן את תהליך שליחת הצוותים הצבאיים של חזבאללה כדי לסייע למוסלמים "המדוכאים" בבוסניה והרצגובינה בין 1992 ל-1995.
- ◆ היה אחראי לפיתוח תוכניות צבאיות עבור "ההתנגדות האסלאמית", במיוחד במלחמת יולי 2006 (מלחמת לבנון השנייה) ואחריה, בין אם בחזית המזרחית נגד הקבוצות הכופרות (דאעש) או בחזית הדרומית נגד "האויב הישראלי".
- ◆ הוביל משימות צבאיות וביטחוניות ספציפיות במהלך שלבים שונים של ההיסטוריה של "ההתנגדות".
- ◆ שירת כחבר במועצת השורא בתקופות שונות של קריירת הג'האד שלו, וגם שירת כחבר במועצת הג'האד של "ההתנגדות האסלאמית" מאז הקמתה.
- ◆ הוביל את הפעולות הצבאיות בחזית התמיכה הלבנונית מאז תחילת מבצע "מבול אלאקצא".
- ◆ בהודעת דובר צה"ל נמסר כי פואד שכר היה המפקד הצבאי הבכיר ביותר בחזבאללה ושימש ראש המערך האסטרטגי של הארגון. הוא היה חבר מועצת הג'האד, שהינה הפורום הצבאי הבכיר ביותר של חזבאללה. ושימש יד ימינו ויועצו לענייני תכנון וניהול מלחמה של מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה. הוא גם היה אחראי לרצח של אזרחים ישראלים וזרים רבים לאורך שנים. להלן פרטים נוספים מתוך ההודעה (דובר צה"ל, 30 ביולי 2024):
- ◆ כראש המערך האסטרטגי של חזבאללה, הוא היה אחראי על מרבית אמצעי הלחימה המתקדמים ביותר של הארגון ובפרט הטילים המדויקים, טילי שיוט, טילי חוף-ים, רקטות לטווח ארוך וכלי טיס בלתי מאוישים. כחלק מתפקידו, הוא היה אחראי על בניין הכוח, התכנון וההפעלה של כלל פעילות הטרור נגד ישראל.
- ◆ במסגרת תפקידו, בשנות התשעים הוא קידם פיגועים נגד כוחות צה"ל וצבא דרום לבנון. בשנת 2000, היה מעורב באופן ישיר בחטיפת גופותיהם של שלושת חיילי צה"ל שנהרגו ע"י פעילי חזבאללה בעת שסיירו לאורך גדר המערכת באזור הר דב.
- ◆ שכר ניהל את הלחימה של חזבאללה נגד ישראל מאז ה-8 באוקטובר 2023, ובמסגרת תפקידו הוא גם היה האחראי לפגיעת הרקטה במג'דל שמס ב-27 ביולי 2024, שגרמה למותם של 12 ילדים ובני נוער (דובר צה"ל, 30 ביולי 2024).

◀ שכר גם היה מבוקש ע"י הממשל האמריקאי בשל מעורבותו בפיגוע התופת במתחם חיילי הנחתים האמריקאים בבירות ב-23 באוקטובר 1983, בו נהרגו 241 חיילים אמריקאים ו-128 נוספים נפצעו. מחלקת המדינה האמריקאית הציבה פרס של חמישה מיליון דולר למידע שיביא ללכידתו או להריגתו (אתר rewards for justice, 21 ביולי 2015).

REWARD UP TO \$5 MILLION FOR INFORMATION ON FUAD SHUKR

Fuad Shukr is a longtime member of Lebanese Hizballah (LH) who serves as a military advisor to LH General Secretary Hassan Nasrallah. Shukr played a key role in the 1983 bombing of the U.S. Marine Corps barracks in Beirut, Lebanon, which killed 241 U.S. service personnel.

If you have information about Fuad Shukr, text it to Rewards for Justice at the number below via Signal, Telegram, or WhatsApp. You could be eligible for a reward.

U.S. Department of State
Diplomatic Security Service
Rewards for Justice

+1-202-702-7843 @RFJ_USA

פרס שהוצע ע"י מחלקת המדינה עבור מידע על שכר (מחלקת המדינה של ארה"ב, 21 ביולי 2015)

◀ מאז פרוץ מלחמת האזרחים בסוריה במרץ 2011, מילא שכר גם תפקיד מרכזי בפעילות חזבאללה בסוריה. בעקבות זאת, הטילה ארה"ב עליו סנקציות בשנת 2012 (מחלקת המדינה של ארה"ב, 10 בספטמבר 2019).

◀ ב-21 ביולי 2015 הוטלו על שכר סנקציות אמריקאיות נוספות בשל פעילותו למען חזבאללה או פעילות מטעמו, וב-10 בספטמבר 2019 הוא הוגדר ע"י מחלקת המדינה האמריקנית כפעיל טרור בינלאומי (מחלקת המדינה של ארה"ב, 10 בספטמבר 2019).

◀ בנובמבר 2015 הגדירה סעודיה את שכר כפעיל טרור והטילה עליו סנקציות בשל הפצת כאוס, ערעור היציבות וביצוע פיגועים (עכס אלסיר, 11 באוקטובר 2017).

נספח ב': אסמאעיל הניה

◀ אסמאעיל עבד אלסלאם אחמד הניה ("אבו אלעבד") נולד ב-29 בינואר 1963 במחנה הפליטים אלשאטי, שבמערב העיר עזה. מוצא משפחתו מהכפר אלג'ורה שבאזור אשקלון, הניה נשוי, אב ל-13 ילדים. סיים את לימודי תיכון במכון אלאזהר, ולאחר מכן הצטרף לאוניברסיטה האסלאמית בעזה, שם למד ספרות ערבית.

◀ את פעילותו הפוליטית החל הניה כסטודנט באוניברסיטה, שם כיהן כחבר מועצת הסטודנטים ולאחר מכן כיו"ר מועצת הסטודנטים. עם פרוץ האנתיפאצה הראשונה ב-1987, נעצר הניה מספר פעמים ע"י כוחות הביטחון הישראליים על רקע פעילותו בחמאס. ובהמשך גורש ע"י ישראל ב-1992 למרג' אלזהור שבלבנון יחד עם 400 חברי הנהגות חמאס והגא"פ. בתקופה זו חיזק הניה את מעמדו בחמאס, וב-1993 אף הפך להיות עוזרו האישי של מייסד ומנהיג התנועה, אחמד יאסין.

◀ בבחירות למועצה המחוקקת הפלסטינית שנערכו בינואר 2006, עמד הניה בראש רשימת "השינוי והרפורמה" של חמאס, רשימה שזכתה ברוב המושבים במועצה המחוקקת הפלסטינית. בעקבות זאת, יו"ר הרשות, אבו מאזן,

מינה אותו לראש הממשלה במרץ 2006. בפברואר 2007, הוא מונה לעמוד בראש ממשלת אחדות לאומית בין חמאס לפתח, אך אבו מאזן הדיח אותו ופיזר את הממשלה לאחר השתלטות חמאס על רצועת עזה ביוני 2007.

◀ הניה המשיך לכהן כראש ממשלת חמאס ברצועת עזה עד 2014. לאחר מכן, שימש ראש תנועת חמאס ברצועת עזה ובהמשך כסגן יו"ר הלשכה המדינית של חמאס. ב-6 במאי 2017, נבחר הניה ע"י חברי מועצת השורא הכללית של חמאס ליו"ר הלשכה המדינית של חמאס, תפקיד שבו כיהן עד למותו ב-31 ביולי 2024 (PALINFO, 31 ביולי 2024).

◀ ב-7 באוקטובר 2023, תועד הניה, יחד עם יתר בכירי חמאס בחו"ל, בעת שקיימו תפילת הודיה במלון בקטר מול ערוץ אלג'זירה שהעביר בשידור ישיר את התיעוד של מתקפת הטרור של חמאס בישראל. בהודעה שפרסם, הוא הכריז על מערכת "מבול אלאקצא" וציין כי הסיבה המרכזית והעיקרית למערכה היא "התוקפנות הציונית הפושעת" נגד מסגד אלאקצא, לצד סוגיות המקומות הקדושים והאסירים. הוא הביע תקווה כי המערכה שהתחילה ברצועת עזה תתפשט לאזור יהודה ושומרון ומחוצה לו, ולכל מקום בו נמצאים הפלסטינים והאומה (ערוץ הטלגרם של חמאס, 7 באוקטובר 2023).

הניה ובכירי חמאס בתפילה ב-7 באוקטובר 2023 (ערוץ הטלגרם של חמאס, 7 באוקטובר 2023)

◀ לאורך המלחמה, פרסם הניה הצהרות ונאומים, בהם הגן על "מבול אלאקצא" והביע את דרישת חמאס כי ישראל תעצור לחלוטין את "התוקפנות" ותסיג את כוחותיה מכל רצועת עזה ותשחרר את האסירים הפלסטינים בתמורה לשחרור החטופים. בנאומו האחרון, ב-28 ביולי 2024, הוא קרא להפוך את ה-3 באוגוסט 2024 ל"יום לאומי ובינלאומי בתמיכה ברצועת עזה ובאסירים" וקרא להמשיך בהפגנות עד "שהכיבוש הציוני ייאלץ להפסיק את התוקפנות והפשעים נגד בני עמנו ונגד אסירינו הגיבורים במתקני כליאה הנאצים ובמחנות הריכוז" (ערוץ הטלגרם של מרכז התקשורת הפלסטיני, 28 ביולי 2024).

◀ לצד פעילות מדינית ענפה ומפגשים במקום מושבו בדוחה מאז תחילת המלחמה, ערך אסמאעיל הניה מספר ביקורים בתורכיה, איראן ומצרים. בין השאר, הוא הגיע לארבעה ביקורים באיראן, האחרון שבהם היה לרגל השבעת הנשיא פ'זשכיאן ב-30 ביולי 2024, ובמהלכו הוא נועד גם עם המנהיג ח'אמנהאי. כמו כן, הוא ביקר

פעמיים בתורכיה, הביקור האחרון החל ב-19 באפריל ונמשך שבועיים ובמהלכו הוא נפגש עם הנשיא רג'פ טאיפ ארדואן.

מימין: פגישת הניה וארדואן באפריל 2024 (ערוץ הטלגרם של ערוץ אלאקצא, 20 באפריל 2024). משמאל: פגישת הניה ומנהיג הגא"פ עם ח'אמנהאי, יממה לפני מותו של הניה (מהר, 30 ביולי 2024)

במהלך המלחמה, נהרגו מספר מבני משפחתו של הניה בתקיפות צה"ל ברצועת עזה, ב-10 באפריל 2024, סיכל כלי טיס של חיל האוויר שלושה מבניו של אסמאעיל הניה, כולם פעילים בחמאס - אמיר הניה ששימש כמפקד חוליה בזרוע הצבאית של חמאס; מחמד וחאזם הניה, שהיו פעילים צבאיים בחמאס (דובר צה"ל והשב"כ 19 באפריל 2024). ב-25 ביולי 2024, עדכנה לשכתו של הניה כי אחותו, זהר עבד אלסלאם הניה, ותשעה מבני משפחתה נהרגו בתקיפה במחנה הפליטים אלשאטי (ערוץ הטלגרם של דוברות לשכת הניה, 25 ביוני 2024).